

3. Черкасенко О. С. Феномен кибербулінга в підлітковому віці. *Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии*. 2015. № 53. С. 91–94.

4. Grading P., Strohmeier D., Spiel Ch. Definition and Measurement of Cyberbullying. *Cyberpsychology. Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*. 2010. no. 4 (2).

Науковий керівник: Посохова Яна Сергіївна, старший викладач кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківський національний університет внутрішніх справ, кандидат психологічних наук.

Тимченко Світлана Анатоліївна,

слухач магістратури факультету №6

Харківського національного університету внутрішніх справ

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ, ЯК ОДИН З ВИДІВ ОСОБИСТІСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Під комунікативною компетентністю розуміють здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування [1]

Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми. Цей досвід набувається не тільки у процесі безпосередньої взаємодії, а також опосередкованої, в тому числі з літератури, театру, кіно з яких людина отримує інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії і засоби їх вирішень. У процесі опанування комунікативної сфери людина запозичає з культурного середовища засоби аналізу комунікативних ситуацій у вигляді словесних і візуальних форм.

Комунікативна компетентність розглядається як ідейно-моральна категорія, регулююча всю систему відносин людини до природи і

соціального світу, а також до самого себе як синтезу обох світів [3]. Пізнавши рівень власної комунікативної компетентності, людина починає краще розуміти інших.

Особливості розвитку кожної особистості, унікальність її внутрішнього світу і трудового середовища дозволяє говорити і про унікальність структури та змісту факторів комунікативної компетентності. Значний вплив на структуру КК надає зміст і характер праці (індивідуальний, колективний і т.п.), вид підприємства, його розмір, особливості предметів праці, засобів праці, організації праці, статус і роль працівника та інші фактори.

Сучасне технологічне суспільство з одного боку відкрило безліч нових можливостей для реалізації творчого потенціалу особистості, самореалізації у професійній сфері, досягнення високого суспільного та матеріального рівня, а з іншого – викликало безліч проблем у взаємодії особистостей. Наука соціально економічних проблем дещо знівелювала розвиток комунікативної компетентності людини [4].

Аналіз цього поняття здійснюється у рамках психологічних теорій та практичної психології, де компетентність у спілкуванні розуміється значно ширше. Вона трактується: як складне утворення, що включає знання соціально психологічних факторів і уміння використовувати їх у конкретній діяльності, розуміння мотивів, інтенцій, стратегій поведінки, фрустрацій, як своїх власних, так і партнерів по спілкуванню, уміння розібратися у групових соціально-психологічних проблемах, осмислення можливих перешкод на шляху до взаємного порозуміння, оволодіння технологією та психотехнікою спілкування [5].

Комунікативна компетентність – це система внутрішніх ресурсів ефективної взаємодії: позиції спілкування, ролей, стереотипів, установок, знань, умінь, навичок [6].

Крім особистісних особливостей, до комунікативної компетентності входять особливості пізнавальних процесів й емоційної сфери. В цілому

комунікативна компетентність пов'язана з адекватним використанням усієї палітри можливостей. Аналіз комунікативної компетентності особистості дозволяє виявити проблеми обґрунтування критеріїв ефективного спілкування і адекватної відповідності форм спілкування і ситуацій спілкування. У процесі становлення особистості розвиток комунікативної компетентності має декілька джерел: ідентифікація з дорослими, засвоєння культурної спадщини, спостереження за поведінкою інших людей, програвання в уяві комунікативних ситуацій. Сучасний стан суспільних процесів дозволяє констатувати той факт, що природне формування комунікативної компетентності не відповідає вимогам соціальної дійсності.

Список бібліографічних посилань

1. Жуков Ю. М., Петровская Л. А., Растянников П. В. Диагностика и развитие компетентности в общении. Москва: Московского университета, 2012. 220 с.
2. Спивак В. А. Коммуникации. Теория и практика. Учебник для академического бакалавриата. Санкт-Петербург: Юрайт, 2017. 460 с.
3. Емельянов Ю. Н. Активное социально-психологическое обучение. Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1985. 166 с.
4. Прозорова Е. В. Педагогические условия развития коммуникативной компетентности. *Мир психологии*. 2000. № 2. С.191 - 202.
5. Чепелева Н. В. Становлення професійної компетентності в системі вузівської підготовки практичних психологів. *Психолого-педагогічна наука і суспільна ідеологія*: Матеріали методологічного семінару АПН України, 12 листопада 1998 р. К.: Гнозис, 1998. С.52-69
6. Мащак С. О. Становлення професійної компетентності в системі. Комунікативна компетентність особистості як соціально-психологічна проблема. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2010. №10. С. 25.

Науковий керівник: Ірина Володимирівна Ламаш, доцент кафедри соціології та психології факультету №6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент.